

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Május' 27-dik napján, 1817-dik esztendőben.

B é t s .

Egy itt kijött *Circulare* által a' levelekért fizetendő postapénza Jnniusnak első napjától fogva következő módon rendeltetett-el: A' feladásnak helyétől fogva a' kivételnek helyéig való távolsághoz mérsékeltetik 3 postastátzionyi külömbözés szerént, a' levelekért való fizetés. Egy magános, fél lótót nyomó levélért, 1-től fogva 3 státzióig 6 — 3-tól fogva 6-tig 12 — 6-tól fogva 9-izig 18 — 9-től fogva 12-től fogva 24 — 12-től fogva 15-tig 30 — 15-től fogva 18-izig 36 — 18-tan felül pedig mindenütt 42 krajtzárokat kell, Bétsi betsű pénzben, vagy pedig 14 krajtzárokat Conventziós pénzben fizetni, mely mindenütt a' 300-zas *Cursushoz* képpes van feltételve: Az 1 lótós levél fizet eszszereént az első 3 státzióig 12 krajtzárt — 18 státzion túl pedig 1 forintot 24 krt. A' leg nagyobb terhű levél, mely a' postákon felvétetik, tudnillik a' mely 52 lótót nyom, fizet az irt első legkissebb távolságra 4 ft. 48 krt., a' legnagyobbra 36 forintot 36 krt., Bétsi bets szerént, vagy pedig 14 frt. 12 krt. Conventziós pénzben. —

A' külső országokra menő levelekért hasonlóképpen a' meszszeségnek mennyiségéhez képpes kell fizetni, melyekre nézve itt 12 státzióra tetetik a' legnagyobb távolság; következőképpen a' legkönnyebb levél a' legkissebb meszszeségre 6 a' legnagyobbra 42 — a' legnehezebb levél a' legkissebb meszszeségre 4 ft. 48 kt, a'

legnagyobb 33 ft. 46 krt fizet; itt öt gráditsú külömbözések vannak határozatva, és ezek tsak a' belső Cs. K. tartományokat illetik, 's ezekért a' postapénzt, tsak a' feladásnak helyétől fogva az utolsó Császári határig, vagy megfordítva innét a' levél kiadásának helyéig fizettetik meg; hanem ennekfelette, mint eddig szokásban volt, a' *Transitóért* is fizetni kell. A' fizetés minden országba tartozó levélért, ott-járó pénzben tetetik.

A' belső országai levelezésért tsak egyszer kell fizetni, ott, a' hol kiadatik, az által a' ki azt kíváltja. *Kivételnek*: azok a' levelek, mellyeket a' feladó frankírozta; és az olyan levelek, a' mellyek olyan személyekhez küldtetnek, a' kik szabadok a' levelekért való fizetéstől, vagy pedig a' mellyek közönséges Hivatalokhoz küldtetnek; így szintén a' külső országokra menő levelek is; mind ezekért ott kell fizetni, a' hol feltétetnek, 's akkor mikor feltétetnek.

Az olyan levelekre nézve, mellyekért a' kivételkor kell fizetni, minden postaházaknál különös hely leszen határozatva, melybe a' bezárás idejéig minden időben betétethetnek a' levelek: amazokat a' leveleket ellenben, tudnillik, mellyekért a' feladáskor kell fizetni, a' postatiszteknek kezébe kell adni. Ha megtörténik, hogy ilyen utóbbi nemű levelek vagy pakéták, az azért tartozó summának lesfiztetése nélkül a' letétel helyére betétetnek, ezeket ezen esztben a' postahivatal el nem küldheti, még úgy

se', ha közönséges Hivatalokhoz szállanak: hanem az ilyeneknek titulusok 's feladattatások' helye írásba tételik, oly megjegyzéssel, hogy ezek, az érettek tartozó fizetésnek elmulasztatásáért el nem küldetettek, 's ez az írás a' postahivatalnál közönségesen felfüggesztetik. Azután, ezeknek tulajdonosaik, ha leteszik az ezekért tartozó taksát, véghez vihetik leveleiknek elküldtetését, vagy pedig, ha azokhoz való tulajdonosi jussokat megmútadják, azokat vissza kívánhatják: ellenben, ha négy hetek alatt egygyiket se' tselekszik, az ilyen levelek, közönséges felvigyázat alatt elégettetnek. —

Minden embernek szabadságában áll, hogy a' hozzá szolló leveleket elfogadja, vagy el ne fogadja. Ha el nem fogadja, ezen esetben az ilyen levél vissza küldetik azon postaházhoz, a' hova feladatott, ott a' levél titulusa írásba tételvén, ezen írás közönségesen kifüggesztetik, 's ily módon lehetőségessé tételvén az, hogy a' tulajdonos a' maga levelét, minckutánna a' maga tulajdonosságát megmútatta, visszavehesse. Az ilyen, vissza küldetett levelek, ha a' kifüggesztetésnek napjától fogva két hónapok alatt vissza nem vétetettnek, közönséges felvigyázat alatt elégettetnek. Minden boritékirásban a' feladás' helyével egygyütt a' kiadás' helye, 's ha ezen helyen posta ház nem volna, az oda legközelebb helyhez tetve lévő postahivatal, így szintén az az ország vagy tartomány is, a' melyben az utolsó találtatik, pontosan és jól olvashatólag feljegyeztesenek. —

Ezen intézetek az Austriai Császári birodalomnak minden tartományait illetik, kivévén a' Lombardiai 's Velentzei Királyságot.

A' Cs. K. Udvari Kamarának egy Apr. 29-dikén költ Dekretuma által megengedettett, hogy Erdélyben *Szebenről Brassóig*, 's innét vissza *Szebenig*, Junius'

első napjától fográst, minden 14 napok alatt való *postaszeker-járás* álljon-fenn; melly is, a' Bétsből Junius' 2-dikén útnak indulandó postaszekerrel oly módon fog összzelsatoltatni, hogy a' *Brassóba* küldendő holmiket, Május' 31-dikén és Apr. 1-sőjén kellessék feladni; melyhez képpent ugyan ez a' postaszeker, mint hogy ennek Brassóból lejendő útnak indulása Junius' 19-dikére leszen határozotatra, a' jövő Julius' 9-dikére érkezik Bétsbe vissza. A' nevezett napon tehát 's azután minden 14 napok alatt, hélfü napokon, útnak indíthatnak oda minden olyan portékák, a' mellyek postaszekerem való küldetésre alkalmasok, pénz 's egyebek; és útasok.

Ö Cs. Kir. Felsege méltóztatott a' Politziái és Censurát illető dolgok Udvari Cancellariájának eddig volt Vice-Elölülőjét Cs. Kir. Camerarius és Titkostanátsos Gróf *Sedlnitzky József* úr ö Excellenciáját, azon Udvari Cancellaria' Fölölülőjévé kinevezni, ki is az ezen hivatalhoz tartozó hitet a' folyó hónap' 22-dikén az ö Felsege' kezébe letévén, mindjárt azután Első Földvarimester Hertzeg *Trautmandorff* által, illő pompával ennek házához vezetettett, 's az ott összgyülekezve lévő Politziái 's Censurát illető dolgok Cancellariájához 's a' Politziái Főigazgatáshoz tartozó személyeknek, szokott pompával 's rendtartással beműtatott.

A' múlt szombaton, Május' 24-dikén ilyen Hirdetés jött-ki: —

A' Cs. Kir. egygyesített Beváltó és Eltörlő Deputáció által ezennel közönségesen kihirdettetetik, hogy ennek kormányzása, felvigyázása, és kontrollirozása alatt, az erre kirendeltetett Cs. K. Biztosságnak jelenlétében, a' Deputáció Udvari Számtartószékének közbe jövetelével, azon papirospénzből, melly az 1816-ban Oktober 29-dikén kijött Felseges Patens erejészerént

kinyitott, Conventziós pénzben 5 per Centes, Költönözésnek útján hegyült, ismét 10 millió forintokból álló summa, e' folyó hónap' 27-dikén délelőtti 11 órakor a' Glaszin a' Stubenthor nevű kapuelőtt lévő elégető házban, mindeneknek láttára elégettetik. Béts, Május' 24-dikén, 1817. —“

„Gróf Nemes Ádám, Elölülői helytartó, s az Erdélyi Rendek' Küldöttje.

„Gróf Lanskoronsky Antal, a' Gallitziai Rendek' Küldöttje.

„Gróf Veterani Malendein Julius, az Alsó. Austriai Rendek' Küldöttje.

Némely megjegyzéstérdemlő észrevételek a' Bétsi Beobachterből: —

A' *Norimbergai* újság. (melyről láss a' 41-dik számú M. Kurir' 317-dik levéllapjának 2-dik hasábjában) azt mondja, hogy Londonban a' Kurir' azt beszéli, hogy *Staelné* aszszonyság (Párisban) egy levelet vett volna *Sándor* Császártól, melyben leguagyobb meghatározással kifejezi ezen Cs. Felség azzal az országási *liberalis Systemával való megelégedését*, mely a' Frantzia Udvarnál a' tavaly September 5-dikén az akkori Követi Hamara' eloszlattatására nézve kiadott Rendeléstől fogva felvétellett, valamint szintén azon végzését is, hogy seregeit Frantzia országból, a' harmadik esztendőnek eltélésekor ki fogjavitani. — „Mint-hogy minket (ily jegyzést vetett ezen szók után a' Beobachter) a' *Norimbergai* újság meghívott, hogy adjuk tudtára, hogy *valyon a' Kurir' tisztább kútfőből ment-e, mint a' Morning Chronicle?* tehát mi azt feleljük neki, jó kútfőből, hogy a' feljebb előhozott egész dolog is, melyről a' Kurir' beszélt, hazugság.

A' Londoni *Morning Chronicle*, a' mely Május 6-dikán költ, s utánna a'

Belgiumi *Vrai Libéralis*, a' magok Párisi szokott Levelezőik tudósítására, ismét egy tikkelyt adának-ki, mely egészen abba a' Cathegoriába tartozik, melyet mi tsupa hazugságnak és költeménynek lenni hirdettünk (ez említettik a' M. Kurir' mondott darahjában). A' *Morning Chronicle* levelezője maga költötte az Austriai Udvarnak azon Jelentését a' Nápolyi Udvarhoz, melyben az első azért a' szükségtelen és rendetlen sietségért panaszolkodik az utolsó ellen, mellyel Murattal (ennek 1815-ben *Pizzóhoz* tett kiszállásakor) bántak, midőn megölették. — „Mi (így szoll a' Beobachter) hiteles kútfőből erőssíthetjük, hogy az Austriai Udvar a' szóban lévő tárgyra nézve sem ezen Jelentést nem írta sem valamely más jelentést nem irt a' Nápolyi Udvarhoz. Még is azt erőssíti a' *Morning Chronicle*, hogy ezen Jelentésnek megléte (existenciája) kétségbe hozhatatlan dolog, s az Austriai Kabinét' részéről a' Nápolyi Udvar vagy is inkább átáljában a' *Bourbon* familia ellen, megelégedetlenségnek lelkét nyilatkoztatja-ki. — Mi meggyőződöttük vagyunk (így folytatja szavait a' Beobachter), hogy maga a' *Morning Chronicle* abból, a' mit neki ezen tárgyról az ő levelezője irt, egy szót sem hiszen. Egyébcéánt, hogy a' társasági rendnek ellenségei magokat oly körülállások közzé helyheztelve lenni szemlélik, hogy hazugságokat költeni kéntelenüitessenek azért, hogy legyen mit magyarázgassanak, leghathatósabb bizonyossága annak a' jó indulatnak, mely a' népeket lelkesíti, s a' melynek vállunk egygyütt a' jó rendnek és tsendességnek minden barátjai igaz szívvel örvendezhetnek. Hanem, minthogy minden nemzeteknél, kívált az újságoknak olvasóik között, szoktak találtatni bizonyos számú könnyenhívők, tehát mi azoknak a' nevezetlen Levelezőknek, kik egy időtől fogva a' *Diplomatikai irásoknak fábrikálását* a' magok főbb foglalatatoskodássokká

tenni láttanak, telyességgel meg nem engedjük azzal az örvendezéssel való élést, hogy azt tarthassák, hogy a' könnyen hívó embereken tsak legkisebbsnyire is győzedelmeskedhettek volna. Minthogy egy újságlevél sem lehet talám olyan, ha mindjárt legrészrehajlóbb volna is, hogy az egyenességnek 's igasságszeretetnek characterét annyira megtagadhatná, hogy a' leg nyilvánosabb igassággal szemtűl szembe, a' hazugság mellett szemérmetlenbátor tekintettel megmaradni akarna: tehát a' *Morning Chronicle* 's a' *Vrai Liberal* íróitól is várjuk (Német újságok pedig, remétségünk szerint többé efféle hazugságok hirdetése által megmotskolni magokat nem fogják), hogy az efféle általok kihirdetett de általunk, jó külfő után, nem igaznak lenni nyilatkoztatott tikkelyeknek megtzafolását, a' magok olvasó közönségének tanuságára, leveleikbe fel fogják venni. Mi pedig részünkről, a' mi olvasó közönségünket az efféle költeményekről meginteni, valamikor tsak magát arra valamelly alkalmatosság elő mutatni fogja, el nem mulatjuk, meggyőződöttek lévén affelől, hogy mindazért, a' mit talám leveleink e' miatt, az újságon 's újításokon-kapó emberek előtt, a' maga betségéből elveszthet, minden jó gondolkodásuaknak, a' kikre mi egyedül hajtunk 's figyelmezünk, a' dolgokba beljebb néző helybehagyása, nekünk ezen kárvalásunkat gazdagon kipótolja."

Spanyol Ország.

A' *Madridból* Máj. 2-dikán indúlt levelekszerént, *Lacy* és az ő főbb czimborássai *Barcellonában* egy hadi ítélőszék által már halálra íteltettek. Az általa eltsábitatott katonaság éppen azon szempillantatban állott el tőlle, midőn az öszszeesküvés elárultatott; tsak valami 30 tiszték maradtak mellette hűségesek, kik kétség kívül a' gyobb részint osztolni is fognak velle a' büntetésben. A' tsendesség egyeb-

eránt, valamint Kataloniában, úgy Arragoniában is egészszen helyreállott.

Párisban a' *Journal des Débats* nevű újságban ilyen tikkely jött ki Spanyol és Portugallia országokrol: — „*Madrid* Május' 1 - ső napján. A' mi Udvarunk és a' *Rio - Janeirói* Udvar között támadott egyeneellenkedés, fontosodni látszik. Ha a' közönséges híreknek hitelt adhatunk, nem soká számos *Spanyol* tsatározó seregek fognak megmozdúlni *Léon* és *Extremadure* tartományainkban táborba gyülekezni. Sőt meghatározva erőssítik, hogy 12 gyalog és néhány lovas Regementekhez már meg is érkezett volna az indulásra való parantsolat, és hogy a' Portugallia ellen tsatározni fogó seregeket *Castannos* és *Elio* Generál-kapitányok Cemez, ki a' Kataloniái öszszeesküvésnek; ez, ki régebben a' Valenciainak kiütését meggátolták, fogják vezérteni. *Segoviából*, a' Királyi Agyuzó sereg' oskolájából, haladéknélkül útnak fog egy Agyuzó tsapat indúlni.

A' *Madridban* Aprilis' 30-dikán kijött Udvari újság egy tudósítást adott ki *Cuba* szigetének fő városából *Havanából*, a' melly innét Januarius' 25-dikán indúlt útnak *Európa* felé, 's nevezetes környűllásokat foglal magában nevezetesen az Anglusoknak *Jamaika* szigetén folyó környűllásairól: — „*Jamaikának* előkelőbb lakosai, így szoll a' Spanyol tudósító, öszszegyülekezvén affelett tanátskoztak, hogy mitsoda eszközök által lehetne megakadályoztatni, hogy a' Szeretsen rabszolgák, kik ott a' felkeléssel hathatósan fenyegetődzték, Iármát ne tsinálhassanak, 's az ott vezérkedő Anglus Admirálist arra kényszeríthessék, hogy minden alattalévő hajóskapitányoknak parantsolja meg, hogy a' *Jamaikai* kereskedő hajókat a' Spanyol insurgensek ellen, kik minden külömbség nélkül minden, akármedly zászlóval evező hajót kiprédálnak, oltalmazzák. Minden lakosok megbívatattak, hogy

Spanisk-Townba jelennyenek-meg, 's az éleikbe tétetendő kérdésekre feleljenek. A tanátskozások úgy valának elintéztetve, hogy titokban tartassanak. Egygyik tárgya vala a tanátskozásnak az is, hogy miként lehessen a Pethion és Christoff alatt lévő St. Domingói lakosoknak *Jamaikával* való titkos kereskedéseket 's általjában az ő ezzel való veszedelmes közösüléseket meggátolni, 's kívált annak elejít venni, hogy azon lázszasztók' fejei a magok Pethionnal való titkos özszeszövetkezéseket ne folytathassák, kik a prédáláshoz szükséges fegyvert 's egyéb készületeket Pethiontól a *Cayes de St. Louisi* magazinumokból kapják. Mind ezeknek a czélzásoknak elérhetése végett abban egygyezett-meg a gyűlés, hogy mindenelnek felette azon kell lenni, hogy azokat a kereskedő házakat megesmerni lehessen, mellyek a tengeri ragadozókkal általjában is de kiváltképpen a St. Domingói Fekete Fejedelmekkel, özszeszátalodásban vannak. *Manilla* nevű fő Spanyol-lázszasztó, éppen azon időben, mikor a Jamaikai előkelő lakosok ezen tanátskozásokot tartották, Jamaikának fő városában *Kingslonbon* lévén, azonnal ő is a gyűlés eleibe hivattatott, hogy az eleibe tétetendő kérdésekre feleljen. Mik voltak ezen kérdések, még nem tudhatni, de bizonyos az, hogy ezen ember (*Manilla*) *Jamaikát* 24 óra alatt odahagyta, 's evezését *Uj-Orleanba* vette.

„Továbbá kitudódván az, hogy a *Jamaika* szigetén lévő Anglus Szeretsen Regimentek, azokkal a Szeretsen tsoportokkal, kik magokat az erdők 's hegyek közzé vették, egygyetértésben legyenek; erre nézve mind ezek a Regimentek hájókra szállítottak, 's onnét Európa felé útnak indítottak. Sokak a Szeretsenek közzül ítélőszék' eleibe állítottak 's halálra ítéltettek. Eljött az ideje, hogy a nemzetek felszerkenvén, annak szükséges voltát állalássák, hogy azoknak a nyúgha-

talán főknél zabolán való tartatásán minden iparkodással rajta kell lenni, kik a nyúghatatlanság' szövétnekét előbb az Amériki szároz tartományokon meggyujtván most már azon iparkodnak, hogy annak lángját a szigetekre nézve is általharapoztassák, a nélkül, hogy a törvényes jussal bíró Uralkodókra legkissebb tekintetet fordítanának, a kiknek zászlóikat szünetlenül való alatsónyságokkal illetik, 's a nemzeteknek kereskedéseket minden tekintet nélkül zavarják.“

Északi Amerika.

Londonban úgy beszélték némelyek az Északi Amérikaból érkezett levelekből, hogy azon Biztosok között, kiket az egygyesült Státusok és Anglia a magok Amériki közös határaiknak elintézésére kiküldöttek, egyenetlenségek ütöttek volna ki, és hogy az Amérikiak' kívánságát azon vidékekre nézve, mellyeket ezek megtartani akarnak, Anglia egyáltaljában elnem fogadhatja. Az Amériki újságokban azonközben még eddig semmi emlékezet nem tétetett azon egyenetlenségekről; mellyekről *Londonban*, magános levelezők után esléleket beszéllettek.

A *Floridai* levelek szerint, mellyek onnét Martziusban indultak, az insurgensek már oda is általharapoztatták vala a nyúghatatlanságnak tüzit. *Pensacolára* minden órán réaütni szándékoztak, szután Napkeleti Floridában *St. Augustin* ellen szándékoztak próbát tenni; melly körülállásokra nézve az egygyesült Státusok, hogy a magok neutralitásokat fenntarthassák, *Montgomery* vára mellett egy armádát gyűjtöttek özsze, nem azért, hogy vagy az insurgeneket vagy pedig a Spanyolokat hántsák, hanem, hogy ha ökel megtámadja valamelyik, vagy határaikra által nyomul, azt vissza verhesék.

Résöbbi, úgymint az Aprilis' 5-dikén költ tudósítások szerint, Napnyúgoti Floridában *Pensacola* várát már valósággal

elfoglalták az insurgensek, mellyet abból lehetett gondolni, hogy a' prédáló insurgens-hajók a' magok ragadományait, mellyeket eddig *St. Domingóra* Cap Francoisba küldöztek, már oda (*Pensacolába*), kezdették, vala küldözni.

Napnyugoti India.

Barbadós szigetéről érkezett Anglus levelek erősítik, hogy *Guadaloupe* szigetén a' két féle gondolkozású Frantziák összeveszvé, rútol megverekedtek. A' Royalista 's Bonapartista részek' vesztését egygyütt 30. elesett emberekre számlálják. Egy Frantzia hajó érkeztén meg oda Európából, azt a' hazug hírt terjesztette, hogy *Toulouse* 's *Bordeaux* városaikban ismét a' három színű kokárdát viselik, 's ez által okozta a' verekedést.

Nagy Britannia.

A' *Portugallia*' számára Angliában felvásároltatott puskákat, a' *Times* szerint már hajóra rakták; 20,000 darabot Liszonába, 6000-ret Brasiliába visznek.

Május' 6-dikán előfordult a' Parlamentum alsó házában a' finantziái új plánumnak egy része, melynek főbb tizkelyében a' *Sine-Curáknak* (munkanélkül való hivataloknak) eltöröltetése jóvaltatik, de oly feltétel alatt, hogy azoknak kárvallása, a' kik most efféle jövedelmeket vesznek, kipótoltassék. *Brougham* és *Lord Milton* előre jelentést tettek, hogy a' mikor az ezen tárgy felett való vetélkedés előfordúl, ők minden tehetségét szerént azon fognak iparkodni, hogy a' jóvallás' ezen hátulsó részének meghatároztatását, úgy mint, hogy a' mostani tulajdonosoknak kára kipótoltassék, megakadályoztathassák. — *Bankes* nevű tag nagyon tsudálkozott, hogy a' Ministerekkel ellenkező rész, melly a' *Sine-Curáknak* eltöröltetését edlig oly nagyon sürgette, most, midőn azt a' Ministerek magok, legalább részenként, eltörölni akarják, magát annak ellene szegzi.

Azt jóvalván nem régen a' kintstár'

Cancellarius, hogy a' szegénységen való segítés végett jó leszen egy 60,000 sorsczédulákából álló lotteriát felállítani, úgy hogy mindegy czédula 10 font Sterlingeket érjen: ennek a' javallásnak is nagyon ellene szegte magát a' Ministerekkel ellenekező rész. *Littleton*, közönség' megtsalásának nevezte az ilyen lotteriát, 's azt mondotta, hogy ő tudja, hogy az árvaház' gondviselője, nem fog az árvaházból gyermekeket küldeni, hogy sorsot vonyanak (a' lotteriákban árvaházbeli gyermekek által szokták a' sorsokat kivonadni). —

A' Parlamentum alsó házában e' h. 7-dikén a' Catholicusok' ügye ismét élő fordult: de, a' mellett, hogy most *Lord Castlereagh* 's *Canning* Ministerek is pártjokat fogták, még is visszavetett. Reá 221, ellene 245 tagok voksoltak.

Mint nagy ritkaságot úgy nézik most a' *Londoniak*, azt az ezüst asztalilikészületet, mellyel a' Brasiliai Király *Lord Wellington* megajándékozta, 's a' melly *Girard* nevű ezüstmivesnél a' közönséges nézésre ki van tétetve. A' közepdarab, három fasciák (kötésetskék) által a' 3. Szövetséges győzedelmes nemzeteket jelenti. Körülette a' világ' 4 részeit 4 állatok, úgy mint Európát egy Ló, Ásiát egy Töve, Afrikát egy Skorpió, Amérikát egy Alligator ábrázolják, koszorukat nyujtván a' győzedelmes nemzeteknek. A' győzedelmi' istenaszszonya legfelül, szárnyait a' félsziget felett kiterjesztvén, jobb kezében olaj és palma ágat, a' balban három borostyán koszorút tart. Az egész alkotmányt 8 Sphinx tartja, mellyek azokat a' 8 ezteendőket jelentik, a' mellyek alatt *Lord Wellington* a' félszigeten (Spanyol országban) tartózkodott. Az egész készülethez 180 ezüst tányérok, 's ugyanannyi kés, villa, kalán, 's a' többi tartoznak, mellyek 100 unctziát nyomnak, 70 fedeles és 30 fedeletlen tálakkal, 's 8 leveses edényekkel.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nemes Szabolts Vármegyéből Május 11-dik napján, a Rétközi Helységek közül egy Helységből. — Az itt körülbelül lévő Rétközi Helységeknek lakosságát, a kik a' mostani szűk időben csak hallal, és sulyommal táplálják magokat; úgy meg szoritotta az el-múlt Aprilis hónapja, hogy a' szakadatlanul tartó zürzavaros szeles időkben nem mehetvén szélyel a' vizre élclmek keresése végett, a' házaknál majd csak nem éhel kéntelenítették meghalni. A' tartós szél a' házba beresztette a' lakosokat, a' mely oly kedvetlen sovány volt, hogy még az öregek is ily hosszúságú zürzavaros szeles időre nem emlékeznek; ezek között a' Rétközi Helységek között egy Helység, oly jóltévére talált, a' mely minden bizonytalansággal megérdemli a' figyelmetességet: mert legnagyobb szükségekben, Néhai Boldog emlékezetű volt Dicasterialis Praeses Nagyságos Valyai Ibrányi Farkas Ur elmaradt példás, és ritka kegyességű özvegye valósággal egy Keresztényi Virtusokkal éheskedő Aszszonyosság, csak nem a' meg elégedésig bétöltötte őket — nevezetesen észre vévén Jobbágyainak szegénységeket, és szűkölködéseket — Tisztelendő Adányi József Plébános Urnak vigyázása alatt, tengeris kassait fel-hontatta, és szűkölködő szegény jobbágyainak minden pénz és interes nélkül kiosztatta, lehet el gondolni mennyi szegény szűkölködők tódultak ezen alamisnára, a' kik között igen kevesen tértek honnyokba vigasztalás nélkül vissza; mert — Tisztelendő Adányi József Ur igen szemesen vigyázott minden szűkölködőkre, és a' háznak népességszerént adatta a' szegény jobbágyoknak az alamsnát. A' háládatos szívből származott fohászok egymást érték, kérvén

a' menynek földnek Urát, hogy Nagyságos aszszonyoknak bethes életét tartsameg virágoztassa 's békességbe-egységbe töltse kivánatos életét — töllök kitelhetőképpen áldván egyszersmind az Istennek jóságát is, hogy róllok atyáiképpen gondot visel. — Nem lehet eléggé leírni a' szegény jobbágyoknak háládatos kiáltásokat — a' mellyek mint megannyi könyörgések voltak a' menynek földnek Urához Istenéhez. —

Itt halat, mikor az idő tsendes, igen sokat fognak, és a' szegény lakosok minden kenyér nélkül, *summo appetitu* salatozzák.

A' Tavaszt elvetették de az idő nagyon szomorun jár rá — még egy szemessünk sints eddig az ideig, az ősz is sinitlik az esső nemléte miá. —

Tudományos Tudósítások.

Eggenberger, Hartleben, Müller és Kiss István Özvegye és a' Fia József Pesti, Schwatger Posonyi és Győri, Wiggand Sopronyi, Csáthy Debretzeni, Guttman Kolosvári, Hochmeister Marton Szebeni, Lang Fejérvári, és Schaumburg Bécsi Könyvárosoknál Ezen új Könyvek találtak.

Közönséges vagy Universalis Geographia —

A' Bécsi Kongresszusban történt változások szerint írta Cannabich J. G. F. Prof., Fordította Czövek István, 2 Darab. — Nagy Nyoltzad Réthben. 1817. 6 forint Kötve 7 for. 30 kr.

Az Első Darab kész, a' második Julius elején készül-el, a' ki az Első Darabot megveszi, köteles mind a' két Darabnak árát, az az: Kötetlenül 6 forint Kötve 7 forint 30 krajczárt egyszerre lefizetni, és érdemes Nevét felirattatni; — ez csak azért kívánatlik, hogy csonka Nyom-

latványok ne maradjanak, külömben tör-
ténhetne, hogy valaki az Elsőt megvén,
's a' másodikat itt hagyván, a' Kiadó Urnak
nagy kárt okozna; ámbár reményleni le-
het, hogy ily szépen, nagy gondal dol-
gozott, felette hasznos Munkát, és ily ol-
csó áron, kevesen találkoznának, a' kik
ezen geographiai Kincset nem hetsül-
hetnék.

Nevezetes Utazások Tárháza.

Több Tudósokkal együtt készítette
's kiadta Kis János. 4 Darab annyi met-
szett képpel. Nagy Nyoltzad Réthen. 1815
— 1816. 12 for. Kötve 15 for. Foglalat-
ja. *Az Első Darabnak*: Parlc' utozása
Afrika belső tartományáiban, Bourbon',
Francia', 's Javan' szigeteiről és Babon
országról szölvő némelly tudósításokkal
egygyütt. *Másodiknak*: Kapitány Mar-
chand Istvánnak rövid Summába foglalt
utazása a' Világ körül, 1790. 1791, 1792.
Eszteendőben, Drake utazásának Velejé-
vel együtt. Amazt Frantziából, ezt Né-
metből készítette Matskási Ferentz. —
Harmadiknak: la Perousének 1785, 1786,
1787 és 1788-dik' Eszteendőben tett Utazá-
sának veleje. Fordította Halasy Mihály.
Negyediknek: Angliába, Skótziaába és
Hiberniába való Utazás 1801-ben. Irta Pi-
cet' Márk Agoston. Genevai Professor. Né-
metből fordította Z. I.

Ennél szebb és válogáltabb Tárgyak-
rol irt Munka már régen nem készült,
igérve volt ezen Törházat eszteendőnként
4 Darabbal szaporítani, de mivelhogy ke-
vés számú Előfizetők voltak, a' Kiadó
Ur arra határozta magát, hogy Augus-
tusi Vásárig félben hagyja, reménylén,

hogy ha ezen 4 Darabot olvassák, ezen
Törháznak betsét, megösmerni fogják;
— és Augustusi Pesti Vásárkor, ha ismét
4 következő Darabokról Jelentést bortsát,
többen előfizetni és Igyekezettét elősegíté-
ni fogják. Ugyan akkor minden Vásárkor
egy Darab, úgy mint; Novemberi Vásár-
kor az 5-dik, Mártziuskor 1818-ban, 6-
dik, Juniuskor 7-dik, Augustuskor 8-dik
Darab készül. —

Az Esküvés, Szomorú Játék öt Felvo- násban.

Szerzette G. J. kiadta Dömötör Mik-
lós Udvari Hites Jegyző, a' Szerző Barát-
ja. Egy metszett Kuprummal és Vignet-
tel. 1817. Nagy Nyoltzad Réthen. 2 for.
Kötve 2 for 30 kr.

Erről röviden tsak említeni szükség-
esnek tartottam, hogy még eddig ennél
szebb és érzékenyebb Eredeti Darab nem
készült.

Előfizelési Jelentés.

Amia még tavál előfizelési úton hír-
detett Munka ily cím alatt: *A Magyar
Országi Helvétziai Vallástételt köve-
tő Oskolai Tanítók Tárháza*, melyben
találtak a' nevezett személyek szükség-
gekhez alkalmaztatott Templomi, és Ha-
lotti Prédikációk, Orátziók, és Bütsüz-
tató Versek készítette Sipós József, Pre-
dikátor e. i. sz. a' Helv. Vallástételt kö-
vetők Szentesi Oskolájában Első Tanító,
— már Prés alatt vagy on; és Augustusi
vásárkor elkészül, addig 5 forinttal még
előfizetni lehet.

Trattner.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Máj. 25-dik napján 350 — 24-dikén 327 $\frac{2}{3}$ — forintot.
Arany. Május 25-dikán; — Császári: 15 fl. 10 kr. —